

TÜRK TELEKOM ÖZELLEŞTİRMESİ FİYASKOYLA SONUÇLANDI; YÖNETİM BANKALARA GEÇTİ

Oger Telekomünikasyon A.Ş.'nin (OTAŞ) bankalara olan kredi borcu nedeniyle Türk Telekom'daki (TT) yüzde 55'lik hissesi, alacaklı 3 bankanın kurduğu şirket tarafından devralındı. Türk Telekom'dan 29

Ağustos 2018 tarihinde KAP'a yapılan açıklamada, "Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'ndan Şirketimize iletilen resmi bildirimine göre, Oger Telekomünikasyon A.Ş.'nin (OTAŞ), şirketimiz Türk Telekomünikasyon A.Ş.'de (Türk Telekom) bulunan yüzde 55 oranındaki hisselerinin, OTAŞ'a kredi veren bankaların paydaş olacağı bir ortak girişim şirketi (SPV) aracılığıyla devralınması Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından uygun görülmüştür" denildi.

TT'nin yüzde 55 hissesi blok olarak 1 Temmuz 2005 tarihinde yapılan ihale sonucunda 6 milyar 550 milyon dolara Oger Telekom'a satılmıştı. 2006 yılında 1.4 milyar dolarlık taksit ödemesi yapan OTAŞ, daha sonra TT hisselerini ipotek ettirerek aldığı krediyle 2007 yılında 4 milyar doları aşkın ödemeyi tek seferde yaparak özelleştirme borcunu kapatmıştı. Borçlarında ödeme güçlüğüne düştüğünün ilk işaretlerini 2013 yılında vermeye başlayan Şirket TT'den temettü almaya devam etmek için yeniden borçlanmaya

gitmişti. Tüm TT hisseleri rehin edilerek 22 Mayıs 2013 tarihinde yaklaşık 4.5 milyar dolar ve 212 bin Avro'luk bir kredi daha kullanılmış ve OTAŞ bu kredinin taksitlerini Eylül 2016'dan itibaren ödeyemez hale gel-

mişti. Sonuç olarak yıllarca TT'nin karını alanlar, tüm borcu kurumun ve bankaların üzerine yıkarak ortadan çekildi.

Görüldüğü üzere Türk Telekom özelleştirmesi 13 yılın ardından fiyaskoyla sonuçlanmıştır. TT'nin içine itildiği özelleştirme batağı, yıllardır her platformda özelleştirme-nin yanlışlığı ve bir ülkenin telekom altyapısının stratejik açıdan şirketlere devredilemeyecek denli önemli olduğunu anlatmaya çalışan Elektrik Mühendisleri Odası'nın (EMO) haklılığını bir kez daha ortaya koymuştur. Gelineen noktada olayın üzerinin örtülmesine izin verilmemeli, TT'nin zarara uğramasına neden olan siyasi-ticari bağlantılar ortaya çıkartılarak, sorumluların hesap vermesi sağlanmalıdır.

Kamu yararını esas alan politikalarla TT'de özerk bir yapılanmaya gidilmesi ve tekrar kamulaştırmanın gündeme alınması gerektiğini savunan EMO'nun son dönemde yaşanan gelişmelerle ilgili yaptığı basın açıklamalarını aşağıda bulabilirsiniz.

Türk Telekom'da Yaratılan Kriz Yeni Krizlere Gebe! Türk Telekom'a Bir Garip El Koyma!

Türk Telekom'u borçlandırarak mı borç tahsilatı yapılacaktır?

Türk Telekom'u (TT) devraldıktan sonra imtiyaz sözleşmesine aykırı olarak TT hisselerini rehnederek aldığı krediyle özelleştirme bedelini ödeyen; bu krediyi geri ödeyemediği için 2013 yılında daha da fazla borçlanarak (refinansman) borç yapılandırmasına gidip yine TT hisselerini rehin bırakan OTAŞ'ın yarattığı kriz, yeni bir krize doğru evriliyor. OTAŞ'a refinansman olarak verilen kredinin büyük bölümünü sağlayan 3 büyük bankanın ortak girişim şirketi aracılığıyla OTAŞ'ın Türk Telekom'daki yüzde 55 payını devralmak için Rekabet Kurulu'na yaptığı izin başvurusu, sürecin bankaların hisse rehnini işleme koyma dışında bir yola sokulduğunu gösteriyor.

TT'nin mevcut piyasa değeri OTAŞ'ın bankalara olan borcunu karşılamamakta ve bu borç yüküyle alıcı

da bulunamamıştır. Bankalar; tahsil edemedikleri krediyi önce idari takibe, ardından yasal takibe alır ve kredinin teminatını da nakde dönüştürmeye çalışırlar. TT'de ise bu süreç tam olarak işletilmemiş, teminat nakde dönüştürülmemiştir. TT'nin mevcut piyasa değeri ve kalan imtiyaz süresi üzerinden satışı yapılsa bile borcun tamamının tahsil edilememesi durumu bankaların zarar etmesi anlamına gelmektedir. Bankaların tahsil edemedikleri alacaklarını zarar hanelerine yazmaları da istenmemektedir. Borsadaki son veriler dolar kuru üzerinden hesaplama yapıldığında TT'nin piyasa değerinin 3.5 milyar milyon dolar civarına gerilemiş olduğu; OTAŞ'ın yüzde 55'lik payının değerinin de 1.9 milyar dolar düzeylerinde olduğu görülmektedir.¹ OTAŞ'ın bankalara olan borcu ise 4 milyar 750 milyon dolardır.

¹ <http://bigpara.hurriyet.com.tr/borsa/hisse-fiyatlari/TTKOM-detay/>

İşte bu açmazlar içerisinde krizi gelecek yıllara öteleyen yeni bir formül bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu ara formül; Special Purpose Vehicles olarak adlandırılan bir uygulama olarak açıklanmıştır: Deyim yerindeyse bu uygulama, bir emlakçının içi kötü bir evi satın alıp, tadilatından geçirip daha karlı olarak satması yöntemidir.

Ekonomi literatüründe özel amaçlı şirketlerin 5-10 yıl gibi uzun vadeli olarak kuruldukları ve bu süre sonunda daha iyi duruma getirdikleri şirketi satarak kar etmeyi planladıkları belirtilmektedir. TT Genel Müdürü Paul Doany de 5 yıllık planlama yaptıklarını, normalde bunun 3-5 yıllık olabildiğini, sonra uzatılabildiğini ifade etmiştir.[2] Alacaklı bankalar kuracakları bu özel amaçlı şirket üzerinden OTAŞ'ın TT hisselerini devralırken, kredi borçlarını da yeniden yapılandıracaklardır. Bu durum, Türk bankalarındaki kamu mevduatları üzerinden yeni bir fonlamayı gündeme getirmektedir. Burada kredi yeniden yapılandırması TT'nin gelecek yıllarını da ipotek altına alacak şekilde borçlandırılması demektir.

Özetle durum, Oger şirketinin özelleştirme bedelini ödemek için aldığı kredi karşılığında hisselerini rehin bıraktığı TT'den 10 yılda 5.7 milyar dolar kar payını alıp götürdüğünün; borç yükünü de Türkiye'nin sırtına bıraktığının açık kabulüdür. Şimdi bankalardan kamu mevduatlarıyla hem kendilerini hem de TT'yi kurtarması beklenmektedir.

Bu özel amaçlı şirket oluşumuyla; bankalar açısından durum TT hisselerini rehin vererek borçlanan OTAŞ'ı aradan çıkarıp, doğrudan TT'nin nakit akışı üzerinden tahsilat yapmaya çalışmaları anlamına da gelecektir. Bankalar diğer yandan TT'nin mali yapısını güçlendirerek yeniden yapılandırılacak borcu karşılayacak şekilde satılabilir hale getirmek için uğraşacaklardır. Bu iki amacın çeliştiği noktada, yani yatırım mı borç ödeme mi çatışmasında hangisinin öne çıkacağı sorusu ortada durmaktadır.

TT Genel Müdürü Paul Doany, bankalarla yapılan anlaşmaya ilişkin olarak basına Haziran ayında yansıyan açıklamalarında, bankaların şirketi kontrol etmeyeceğini, sadece kreditor olarak şirket yönetimine katılacaklarını, mevcuttaki durumu kredi ve sermayeye dönüştüreceklerini ifade etmiştir. Yine Doany, aynı açıklamasında "Uzun vadeli borçlanmanız gerekiyorsa 5 yıllık 10 yıllık herkes yabancı kurdan borçlanıyor. Maliyeti düşük. Lira cinsinden tahvil ihracatı yapan şirketlerden biri olacağız. Merkez Bankası'yla görüşüyoruz. Aslında ilk 6 ayda yapmaya çalışıyorduk bunu, bir taraftan da yönetim kurulumuzla ilgili konular hallolsun onu bekledik. İlk seferde çok büyük miktarlara çıkmamalıyız. Miktarına şirket karar verecek" demiştir. Yani TT uzun vadeli olarak dövizin hızla yükseldiği bir ortamda yabancı para cinsinden de borçlandırılmak istenmektedir.

Bu borçlandırmaların boyutu bilinmemekle birlikte; TT'nin ödeyemeyeceği borç yükü altına sokularak mali yapısını daha büyük açmazlara itme riski göz ardı edilemez. Özellikle OTAŞ tarafından içi boşaltılmış TT'nin bir de uzun vadeli borçlandırılmış olarak imtiyaz süresi sonunda kamuya dönmesine izin verilmemelidir.

Bugüne kadar imtiyaz sözleşmesi, şirket anasözleşmesi, altın hisse sahibi olarak kamunun yönetimdeki söz ve karar hakkı; kamunun haklarını koruyacak şekilde kullanılmamış olduğu için TT bu hale düşürülmüştür. Öncelikle tüm sorumluların bunun hesabını vermesi gerekmektedir. Halen şirket anasözleşmesinde açıkça ifade edilen temerrüde düşen OTAŞ'ın yöneticilerinin yetkileri otomatikman düşmüş olmasına karşın kamu adına yönetim değişikliği bile gerçekleştirilmemiştir. Tam tersine bir de şirketin yöneticilerine hisse dağıtımı yapıldığını Doany'nin yönetim ekibinin de hisse aldığı açıklamalarıyla öğrenmiş bulunuyoruz. Doany, "Bu bankaların hisseleri devralacağı belli olsun ve duyulsun ondan sonra alalım diye tercih ettim ben. Duyurulduktan sonra aldık ki para kazanmak için yapıyormuşuz gibi olmak istemedik. Yönetim olarak biz ne olacağını biliyoruz ayrıcalıklı bilgi var çünkü bizde. Aslında bu yönetimin şirkete inandığını gösteriyor" diyor.

TT'de yönetimin köklü olarak değiştirilmesi zorunludur. Şirketin 19 Temmuz 2018 tarihinde (bugün) gerçekleştireceği Olağanüstü Genel Kurul bu açıdan da belirleyici olacaktır. TT'nin Türkiye'nin temel iletişim altyapısını işlettiği dikkate alındığında, her türlü idari önlem alınarak, altın hisse hakları kullanılarak gereken müdahalelerin yapılması zorunludur. Bunun için siyasi-ticari bağlantılarla hareket etmek yerine, özerk bir yapılanma ile TT'nin kamulaştırılması yoluna gidilmeli, TT'nin özelleştirilmesi tamamen gündemden kaldırılmalıdır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
46. DÖNEM YÖNETİM KURULU
19 Temmuz 2018

² <https://www.yenisafak.com/ekonomi/turk-telekomdayeniden-yapilanma-3358528>

Türk Telekom'da Özelleştirme Batağı Resmileşiyor

Türk Telekom'un (TT) yüzde 55 hissenin satıldığı 14 Kasım 2005 tarihinden itibaren yaşanan ve yaklaşık 13 yıl sürdürülen özelleştirme oyununda bugün yeni bir perde açılmaktadır. TT'nin yüzde 55 hissesini rehnederek aldığı krediyi ödemeyen Oger grubu, kurumdan yıllarca kar payını almış, ama tüm borcunu TT'nin ve büyük ölçüde Türk bankalarının üzerine yıkarak ortadan çekilmektedir. Buna izin veren siyasi mekanizma başta olmak üzere kamu adına TT'de yönetici yapılan tüm sorumlular hesap vermek zorundadır.

TT'nin özelleştirme bedeli Oger Grubu tarafından bizzat kurumun kendi hisseleri rehnedilerek alınan krediyle ödenmiştir. Bu durum imtiyaz sözleşmesine aykırı olduğu gibi ekonomik olarak da akıl ve mantıkla bağdaşmamaktadır. Buna kim hangi gerekçeyle izin verebilmiştir?

TT'nin yönetimini devralan Oger Grubu, kurum hisselerini rehin bıraktığı kredi borcunu da ödememiştir. TT'yi devraldığı Kasım 2005 tarihinden itibaren 5.7 milyar dolar kar payı alan Oger Grubu'nun, kredi borcunu ödeyemediği ortadayken yeniden fonlanması sağlanmıştır. Yani Oger Grubu'nun batışı 1 günde olmamıştır. Oger'in borcunu ödeyememe durumu 2013 yılından itibaren bilinmektedir. Borçlarını ödemekte zorlanan Oger Grubu, 2013 yılında borçlarını yapılandırmak üzere yine TT hisselerini rehin vererek, daha

da çok borçlanmıştı. Oger Grubu'na hiç olmazsa bu aşamada neden müdahale edilmemiş, Oger'in kendi malvarlığıyla teminat vermeksizin tüm borç yükünü TT üzerine bırakarak yeniden daha fazla borçlanmasına nasıl izin verilmiştir? Üstelik izin verilmekle kalmamış, bu yeniden fonlama büyük ölçüde Türk bankaları üzerinden sağlanmıştır. Bankalar böyle bir şirkete nasıl borç vermişlerdir? Borç verirken, neden Oger Grubu'nun malvarlığına yönelik teminatlar istenmemiştir?

Özelleştirme şampiyonluğuyla övünen ve ekonominin büyük dehalari olarak her gün medya üzerinden göz boyayanlar bu gidişatı nasıl görememişlerdir? Görenler neden susmuşlardır? Yoksa bu iktidar yine mi "aldatılmıştır"?

TT'nin özelleştirilme ihalesinden itibaren siyaset-ticaret ilişkileri hep gündemde olmuş; bu çapraşık ilişkinin bedeli bugün gün yüzüne çıkmaktadır. Kapitalizmin işleyiş süreci içerisinde özelleştirmenin anlamı açıktır: Kamu kaynakları birilerine aktarılmaktadır. Ancak soyut kalan bu ifadenin görünen yüzü gerçekte çok daha acıdır. Bugün Oger'in ödemediği borç için Türk bankaları TT'yi devralacaktır. Nitekim bu nedenle işleri telekomünikasyon sektöründe faaliyet yürütmek olmayan bankalar, TT'ye alıcı bulamadıkları için devralmak zorunda kalmışlardır. TT gibi karlı bir kurum 2016 yılında zarar açıklamıştır. Ülke ekonomisi, TT gibi devasa bir kurumdan sağladığı vergi gelirlerinden de mahrum kalmıştır. Yalnızca vergi geliri değil, dünyada ekonominin temeli haline gelmiş iletişim ve bilişim teknolojileri açısından da ülkemiz geriye gitmiştir. TT'de fazlalık olarak görülen çalışanlar işten atılmış, kamu havuzunda atıl işgücü haline getirilmiştir. İşten çıkarmalarla TT'de sağlanan tasarruflar nereye gitmiştir: Hariri Ailesi'ne...

TT, Türkiye'nin iletişim ana omurgasını taşıyan tüm halkımızın alınteriyle kurulmuş devasa bir kurumken fiyasko ile sonuçlanacağı baştan belli bir özelleştirme batağına itilmiştir. Türkiye'deki kamu idareleri ve siyasi mekanizma sorumluluklarının gereğini yerine getirmeyerek Oger'in batış sürecini ve tüm yükün TT'nin üzerine yıkılmasını izlemişlerdir. Bugün hesap verme vaktidir. Ne yazık ki geline nokta en büyük acıyı yine TT'nin satışına karşı mücadele veren meslek örgütleri, sendikalar ve çalışanlar duymaktadır.

Ülkemizin kalıcı ve akılcı çözümlere ihtiyacı vardır. Siyasi çıkar ve rant kavgasından uzak kamu yararını ön planda tutacak yapılanmalarla acilen yeniden kamulaştırmanın gündeme alınması gerekmektedir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
46. DÖNEM YÖNETİM KURULU
30 Ağustos 2018

